

1. GREGERS VIND KRAG ,

Krigsøverst, født 1456, -faldet i Slaget i Ditmarsken 17
Februar, 1500,

Om Slægtens første påviselige Medlem, Krigsøverst Gregers Vind Krag, og dennes Søn, Segnepræst i Espe og Vantinge , Rasmus Krag, er Oplysningerne ret sparsomme. Det vides kun med Sikkerhed at Gregers Vind Krag, var Krigsøverst, og faldt i Slaget i Ditmarsken Aar 1500, 44 Aar gammel, hvor af det kan ses, at han maa være født Aar 1456.

Om Slaget hvor han faldt, fortæller Proffessor Wilh. la Cour i sin Danmarks Historie følg. : Som Delingsfyrster tog Kong Hans og Hertug Frederik Forrøingerne paa Ditmarsken op. De samlede Vinteren 1499 en vældig Hær, hvor af en ikke ringe Del af den danske Adel, omtrent hele den holstenske og den sachsiske Garde under den berygtede Junker Slenitz Ledelse, ialt en Hær paa tilsammen 13-15000 Mand, hvor imod Ditmarskerne højst kunde stille 4-5000,

Det var Kongens og Hertugens Utaalmodighed, som maatte bære Ansaret for, at man om Formiddagen d. 17 Februar rykkede ud fra Meldorff og gav sig Skæbnen i Vold, og i en uendelig lang Række af Mand og Heste og Køretøjer, stred sig frem gennem Dyndet, medens Nordvestvinden piskede Snejsjap ind i Øjnene til man blandedes.

Og Lykken var ikke bedre end den fyrstelige Forstand. Det blev et Slagteri uden Lige. Ildt syd for Landsbyen Hemmingstedt stod en Haandfuld Ditmarskere, vel en fem Hundrede Stykker ialt. Ved "Dusend Døvels Warff" havde de i Mattens Løb opkastet en Skanse, som spærrede Vejen. Deres Fører Bonden, Vulf Isebrand, havde Krammet paa sine Folk, og en ung Pige, Telse Hansdatter, som havde viet sig til Guds Moder, bar deres Banner. Trede gentagne Angreb blev den sachsiske Garde slaact. Junker Slenitz blev dræbt. Den danske Hær stod hjælpeløs overfor denne rasende Skare Angribere, der paa lange Springstokke satte over Gravene, og værre blev det, da Stormen naaede det panserede Adelsopbud. Hestene kunde ikke komme frem, stejlede, skred ud i det fedtede Føre og endte i den vandfyldte Grav langs Vejene.

Om Slægtens første paaviselige Medlem, Krigsøverst Gregers Vind Krag, og dennes Søn, Segneprust i Espe og Vantinge, Rasmus Krag, er Olysningerne ret sparsomme. Det vides kun med Sikkerhed at Gregers Vind Krag, var Krigsøverst, og faldt i Slaget i Ditmarsken Aar 1500, 44 Aar gammel, hvor af det kan ses, at han maa være født Aar 1456.

Om Slaget hvor han faldt, fortæller Proffessor Wilh. la Cour i sin Danmarks Historie følg. : Som Delingsfyrster tog Kong Hans og Hertug Frederik Forringerne paa Ditmarsken op. De samlede Vinteren 1499 en vældig Hær, hvor af en ikke ringe Del af den danske Adel, omtrent hele den holstenske og den saechsiske Garde under den berygtede Junker Slenitz Ledelse, ialt en Hær paa tilsammen 13-15000 Mand, hvor imod Ditmarskerne højst kunde stille 4-5000.

Det var Kongens og Hertugens Utaalmodighed, som maatte bære Ansvaret for, at man om Formiddagen d. 17 Februar rykkede ud fra Meldorff og gav sig Skæbnen i Vold, og i en uendelig lang Række af Mand og Heste og Køretøjer, stred sig frem gennem Dyndet, medens Nordvestvinden piskede Snejsjaj ind i Øjnene til man blændedes.

Og Lykken var ikke bedre end den fyrstelige Forstand. Det blev et Slagteri uden Lige. Ildt syd for Landsbyen Hemmingstedt stod en Haandfuld Ditmarskere, vel en fem Hundrede Stykker ialt. Ved "Dusend Døvels Warff" havde de i Mattens Løb opkastet en Skanse, som spærrede Vejen. Deres Fører Bonden, Vulf Isebrand, havde Krammet paa sine Folk, og en ung Pige, Telse Hansdatter, som havde viet sig til Guds Moder, bar deres Banner. Trede gentagne Angreb blev den saechsiske Garde slaaget. Junker Slenitz blev dræbt. Den danske Hær stod hjælpeløs overfor denne rasende Skare Angribere, der paa lange Springstokke satte over Gravene, og værre blev det, da Stormen naaede det panserede Adelsopbud. Hestene kunde ikke komme frem, stejlede, skred ud i det fædtede Føre og endte i den vandfyldte Grav langs Vejene. Alt var Kaos, i Opløsning, i Flugt. Men allerværst gik det, da Bønderne aabnede for Sluserne, saa Havet strømmende ind over Marsken og

gjorde den til en stormpisket Sg, en vinterkold Grav for Hundrede og atter Hundrede af de Krigere, der overmodigt var draget ud paa Eventyr faa Timer tidligere.

Dette Nederlag kostede Adelen dens bedste Mand, Hans von Ahlefeldt faldt, svæbt i Hærens Hovedbanner, som han værgede til sin Død. Man fortalte, at det var selve det himmelfaldne Dannebrog fra Estlandskampen, og Ditmarskerne hængte det op i Hohen-Wörden Kirke, hvor Kong Frederik d. 11. genersårede det i 1559.

Saa meget om Gregers Vind Krag's Død, men hvorledes hans Søn er blevet Præst, staar han i det uvisse. Men det ikke forholder sig saaledes, at da Sønnen Aar 1500 er blevet faderløs, er han af gode Mennesker eller af Kongen stillet under Kirkens Beskyttelse, og under dennes Varetægt i et Kloster faaet Impulser til sin senere Præstegerning.

Senere, omkring 1750, skulde en af hans Efterkommere tage Arven op, og naaede en af de højeste Poster i den norske og danske Hær.

Sognepræst i Espe og Vantinge Kirker, Balling Herred, Fyens Stift.

Levede omkring 1490-1550.

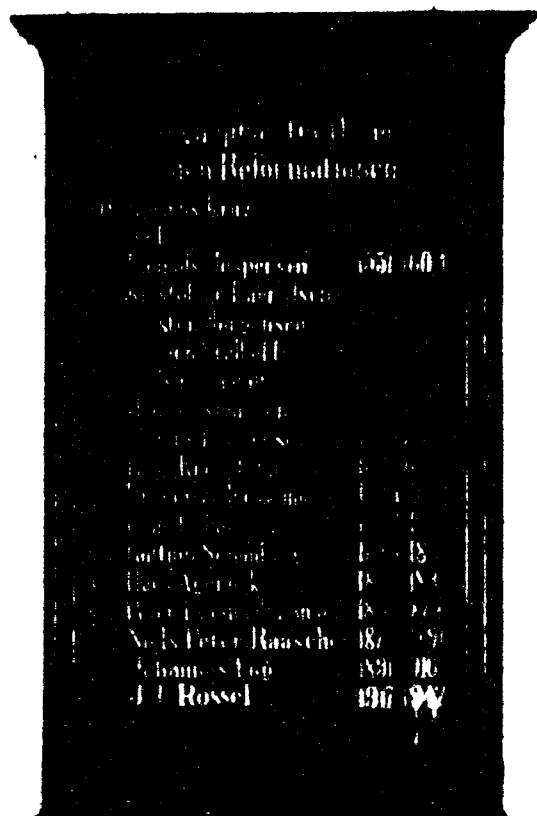
Det indre af Espe Kirke.

Rasmus Krag var den første kendte lutherske Præst i Espe og Vantinge Kirker, og sikkert en af første Præster efter Reformationens Indførelse i Danmark.

Aarene efter Kong Christian d. 11.s Fordrivelse var ensaare urolig Tid, hvor de lutherske Prædikanter gik til Angreb paa den katolske Kirke. En af Lutherdommens Fanebærere var Hans Tavsens, der stammede fra Birkende paa Fyen, og som havde været Munk i Antvorskov Kloster i Johanniterordenen, ved Slagelse.

Kong Frederik d. 1. udstedte 1526 et Varnebrev for Hans Tavsens, det var et afgørende Skridt, og i 1527 fulgte en Herredagsbeslutning om Prædikanters almindelige Ret til Forkyndelse. Den 21 Juli 1530 stævnedes Kong Frederik d. 1. 21 lutherske Præster til Herredag i København, hvor de kunde fremlægge deres Program og forsvare deres Sag, uden dog at noget endeligt Resultat blev naaet.

Blandt Befolkningen øgedes Forbittelsen mod de katolske, ikke mindst gik det ud o-

Espe Kirke.

omdannet til Hospitaler. Kong Frederik d. I. døde 1533 uden at Kirkestriden var løst, men den katolske Kirke fik sit Dødested, da Bisperne nødtvungne maatte gaa med til at kære Hertug Christian, og gennem den haarde Grevens Fejde, der sluttede med Københavns Indtagelse af Kong Christian d. III., var den katolske Kirkes Magt sprængt endeligt i Danmark.

Overgangsaaene var meget vanskelige, langt de fleste Steder maatte den katolske Præst ved Sognekirken fortsætte som luthersk Præst, andre Steder slog man Embederne sammen, saa en Del Kirker gjordes til Annekskirker, og Præstevalgane, som i den senere Middelalder havde været foretaget af Bisperne, blev nu lagt i andre og mere verslige Hænder, ligesom Sølbatet faldt bort. Dette skabte et nyt Problem, om hvem der skulde forsørge Præsternes Enker. Det blev til, at Valget af Sognepræst blev gjort afhængigt af, hvor vidt Kandidaten vilde agte og forsørge Hænen. Uddannelsen af Præsterne blev overdraget Københavns Universitet, som havde været i dybt Forfald, men som blev gennæmet 1537, og som sine første Professorer bl. a. saa Hans Tavsén og Peder Palladius. Dette er Tidens aandelige Billede, som det tegnede sig, da den anden kendte af Slægten Krag, Rasmus Krag, blev Sognepræst i Espe og Vantinge paa Fyen.

Kirkerne i Espe og Vantinge tilhørte Kongen, og Espe Kirke var oprindelig i den katolske Tid bygget til Ære for Døberén Johannes i den romanske Tid. Sognepræst Rasmus Krag har sikkert været en energisk og målfuld Herrens Tjener, thi i hans

Vanting Kirke.

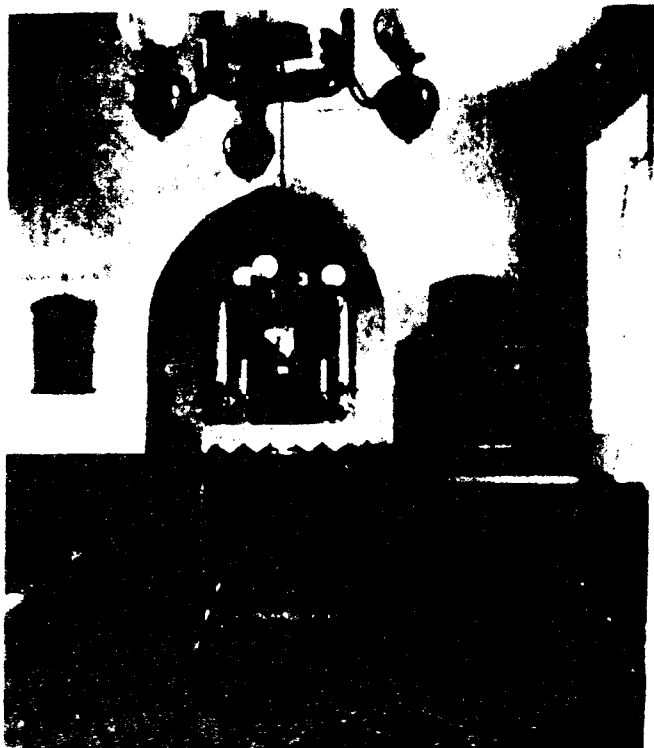
Tid blev Espe Kirke ombygget, idet man omkring 1550 nedbrød Kor og Skib og af de gamle Materialer forsynede Kirken med Hvælvinger, Biskop Jacob Madsen skriver 1589 i sin Visitatsbog om Kirken, "Templum tornet-tagt med Tegel, 2 Clocker, Heullinger 5 Altertavl 1 Munch og et andet paa den an-

Side, 2 Kober Stager, eet liden Kniel (Kroific)" som stadig findes i Kirken. "Laden passellig god, leies bort: 1 ond, -thi der er 2 Lader til"-Om Kirkegaarden skriver han, "Kirkegerden og Mur aff Camp".

I Vaapenhuset hænger i vore Dage en Tavle, hvor Rasmus Arags findes øverst. I Taarnet findes to Klokker, den ældste og største fra Aar 1500, mærket: "I nomine domini anno domini m d fvit ista campana refusa tempore domini petri kals", -(I Guds Navn, i Herrens Aar

1500 blev denne Klokke støbt i Hr. Peder Kals Tid.)

Vantinge Kirke er opført i den senere Middelalder. Taarnet er opført efter Aar 1589. Biskop Madsen beskriver Kirken saaledes, "Templum uden Torn, lidet med Sten tag Clocker hus sit paa Kierkejord, 2 Clocker, Altertavle udskåret, - den gamle holler Christum død i Skød".

Vantinge Kirke havde i 1589 26

Dole 1678, Kierketiende for 254 $\frac{1}{2}$ Rigsdaler 18 Sk., til Professor Thomar Bartolin, Der ved fik denne ogsaa Ret tål at kalde Præst og Degn. I 1589 var der 40 Tiendeydere i Sognet.

Der kendes to af hans Børn, Niels Kragh der blev hans Efterfølger i Embedet som Præst i Espe og Vantinge, og Gregers Rasmussen Krag, der blev Præst i Stenstrup og Lande..

Præstetavlen i Vantinge Kirke, med
Rasmus Krag's Navn øverst.

Sognepræst i Stenstrup og Lunde, Lunds Herred, Svendborg Stift.

Født i Espe 1549. Død i Stenstrup 1604.

Stenstrup Kirke blev indviet 1372, og Gregers Krag er den første kendte Præst ved denne Kirke. Han var kaldet paa Succession, blev personlig Capellan ved Stenstrup Kirke 1575, og ordineret til Præst samme Sted 1581. Lunde var tidligere Anneks til Kirkeby, men hører nu til Ullerup.

Gregers Rasmussen Krag var gift første Gang med Elisabeth Jensdatter Tuxen af Vester-Skerninge/Ulbølle. Hun var Datter af Præsten i Ulbølle, Jens Andersen Tuxen, der var Præst fra 1556-1604. Han var født 1533, residerende Capellan i Svendborg, forflyttet til V. Skerninge-Ulbølle i 1556, og døde som Jubellærer og Fader til 10 Børn, hvor af 6 blev Præster, og han blev Stamfader til Slægten Pontoppidan. Med Elisabeth Tuxen fik Gregers Krag 7 Børn, af hvilke den ældste, Knud Gregersen Krag, blev hans Efterfølger i Embedet.

Han giftede sig anden Gang med Elisabeth Jensdatter Ewald, og der var to Børn i dette Ægteskab. Hun var Datter af Præsten i Ulkebølle Jens Peder Ewald (Ewaldsen), der blev ordineret 1589. Hans Søn, Poul Jensen Ewald, der blev hans Efterfølger i Embedet 1621, var gift med Cathrine Johansdatter Monrad af Kettinge, hun døde 1651.

I de gamle Kirkebøger beskrives Gregers Rasmussen Krag saaledes : rundeget (seefilii) : god Røst, - bene docet*, - "Hjærtens Christen", - (en stor Smigler), : dreg gerne af Kjortelen, thi han vilde i Serken*, : (I. M. e. e.).

Sognepræst i Stenstrup og Lunde.Født i Stenstrup 1575. Død samme Sted 1638.

Knud Gregersen Krag blev i 1608 efter Faderens Død dennes Efterfølger i Embedet, -(adjunktus et successor) og fik ialt 7 Børn, af hvilke der kendes de 6, Sønnenne Gregers Knudsen Krag, der blev Præst i V. Skerninge-Ulbølle, Johannes Knudsen Krag, der blev Præst i Hørup, Anders Knudsen Krag, der blev Præst i Fuglse, Datteren Maren Krag, der ægtede Præsten i Odense, Peder Nielsen Falster, samt Sønnen Hans Knudsen Krag, der blev Herredsfoged og Forpagter i Mesinge, hvor han fortsatte denne Gren af Slægten Krag.

Sognepræst Knud Gregersen Krag, var en driftig Mand, der havde Interesser langt ud over sin Præstegerning. Han havde Part i mange Gaarde rundt om i Herredet, og det har sikkert været et af hans mange Tilgodehavender, der har foranlediget, at Sønnen, Hans Krag har faaet "Kragegaarden" i Mesinge til Slægtsgaard.

Af Fæstebreve i Hans Adolph von Holstens Regnskaber fra 1620-1621, findes følgende Optegnelser.:

31 Maj : til Knud Krag paa den lille Gaard, som Jürgen Rasmussen, "für diesen auf gewohnet". Ejeren bygger 3 Solrum uden Takning, Landgilde. : 14 Rd. Byg, 1 Ørte Havre, Fritagelse for Hovning og Hovningspenge. Ejeren giver i Stedet for at takke 1 Solrum, en Eg og 4 Læs Hø

11 Juni: til Knud Krag paa Rasmus Olfsens Gaard paa 3 Aar fra Michaelis. 16 Daler det første Aar, 24 det andet og 32 det tredje. Ejeren skal bygge Hus paa Grunden. (Bl. 60 b.)

15 November : til Knud Krag paa Rasmus Olfsens Gaard ibid Ejeren opsætte 3 Huse, et paa 10, og et paa 14 Fag, skaffe 50 Huelgelter, 200 Brædder, 12 Læs "Wegge wege", Takning og Husenes Færdiggørelse paa hvilke Ejeren Hr. Knud, hvorfor der eftergives ham 1. Aars Afgift med 16 Daler. Ejeren giver yderligere 2 Td. Rug. Efter 3 Aars Forløb skal Hr. Knud have Fæste for Livstid. (Bl. 61-56 b.)

30 Marts : til Hr. Knud paa Stephen Petersens Gaard. Fritagelse for alt indtil 1. Jan. 1687. Derefter skal Hr. Knud skaffe en dygtig Karl til Gaarden, og selv svare alle Afgifter og give Sædekorn igen.

I Kancelliets Brevbøger F, T, r. 4. 162. b. Orig. i Landsarkivet i Odense. (Tr. Dak. K. L. 111. 201. f.) findes følgende.:

12 Jan : 1632 (Kbhvn) Miss. til Lensmand Henning Valkendorff, og Biskopen i Fyen, Dr. Hans Mikkelsen, : Kongen har i Henhold til Deres Erklæring, bevilliget at Kirkebye og Stenstrup Sogne maa anekteres) fordi Sognepræsten i Stenstrup, Hr. Knud Gregersen Krag, har opgivet, at han Sogn er saa ringe, at en Præst ikke maa have sit nødtørftige Underhold der af, især naar en Præsteembede skal have noget der af, og der ikke er foreslaaet Kongen noget andet passende Middel til at hjælpe samme Sogn. Men da Kongen nødtigt ser, at et Sogn med gammel Sæd-vane mister sin høje Belejlighed, som det har af en Præsts Nærværelse i Segnet, skal Adressaterne nøje undersøge, om ikke Stenstrup Sognet alene, nogenlunde kunde underholde sin Sognepræst, og snarest indsende Erklæring her om til Cancelliet.

Samme Sted findes 11 Febr. 1633.: Miss. til Just Høg om at optage Niels Knudsen, en Søn af Hr. Knud i Stenstrup, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. (Udt. i Sj. T. 24, 126 b.)-

Miss. til samme om at Kongen har bevilliget at Optagelsen maa ske snarest.

4. A. GREGERS KNUDSEN KRAG, Provst, Sognepræst i V. Skerninge-Ulbølle Svendborg. Amt. Født Stenstrup 1617. Død V. Skerninge 5-1-1681.

Gregers Knudsen Krag blev Student fra Odense 1640, ord. 4-6-1645, Provst 18-10-1678., blev en af de største og rankeste Skikkelser i Slægten Krag's lange Række af Prælater. Der skrives om ham, at han døde i 1681-efter at have oplevet Skædet af den forskrækkeligt og uendvanligt stor Komet i December-*, Sit Navn underskrev han tydelig og fast med mange sirrlige Smirkler. Af hans i 1644 ægtede Hustru kendes kun Forbogstaverne K. T. D., som sammen med Bogstaverne G. K. R. og Aarstallet 1662 staar paa et Løsholt i Stuehusets Udbygning, der maa antages at være om- eller tilbygget i det nævnte Aar.

I Biskop Laurids Jacobsens Dagbog (Kirkehist.: Samlg), Bog. 4, 2 og Bog 5 læses *24-11-1651 svarede jeg Hr. Gregers i Wester Skiørningepaa sin Skriffuelse om det Barn, som i hans Sogn naar liegget ihjel aff Forældrene i alkever*-dette der i de Tider var en

A N N U I S E N A R A G .

Herredsfoged og Adelsbonde, født i Stenstrup 1610, død i Mesinge, Bjerger Herred, 1678. Gift m. Johanne Hansdatter. død i Mesinge 1680

"Kragegaarden" i Mesinge, Bjerger Herred.

I Mesinge paa Fyen ved Kerteminde, Bjerger Herred, ligger den Dag i Dag, tæt op til Præstegaarden, en større Bondegård, der bærer Navnet "Kragegaarden". Den er opkaldt efter den første Ejer af Gaarden, Hans Knudsen Krag, der var Søn af Præsten i Stenstrup. Knud Gregersen Krag, senere Ejere af "Kragegaarden" har ført Navnet Krag, men disse har taget Navn efter Gaarden, og er ikke Efterkommere af Hans Krag. I Jordbogsmatriklen af 1664 betegnes Gaarden som Selvejergaard, i Kronens Skøder, Bind 11., Side 282, findes 1610-1668 en kongelig Konfirmation af Skøde for Hans Krag i Mesinge.

Hans Krag boede først paa Hindsholm i Mesinge, og har sikkert faaet Gaarden, eller selv bygget den, efter Faderen, der har handlet sig til Jorden. Han var i mange Aar Herredsfoged, men maatte paa sine gamle Dage fratræde denne Bestilling, da han var Adelsbonde, og endvidere havde paaført nogle af Kronens Tjenere unødigt Trette. Tingfogederiet paa Hindsholm skulde der efter betjenes af Byfogeden i Kerteminde. - "saalange han det forsvarligt betjener og forstaar". (Fyenske og smaal. Tegnelser 4 Dec. 1650.)

Hans Krag var i mange Aar Herredsfoged i Bjerger Herred.